

Gemeente Utrecht

Witwassen.....

Kan de gemeente er wat aan doen ?

Gertjan Groen RA

Forensisch Accountant Politieprogramma FinEC

Gert Urff

senior beleidsadviseur

Openbare orde en veiligheid

Gemeente Utrecht

De gemeentelijke invalshoek

§ Witgewassen geld is toch ook gewoon geld dat bijdraagt aan de economie ?

§ *“Zonder crimineel geld zou het BBP 4% lager zijn ?!”*

§ Criminelen hebben een vrijwel gelijk bestedingspatroon als gewone huishoudens (Alessie e.a. 2002, Meloen e.a. 2003)

De vraag is dus of gemeenten zich druk moeten maken over witwasactiviteiten

Vermenging boven- en onderwereld ?

Reguliere bedrijven in handen criminele organisaties

Gemeente Utrecht

- § Hoe reëel is het denkbeeld dat vanuit de onderwereld zodanige (economische) machtsposities worden opgebouwd dat bestuur, politie en justitie hun grip op een geordende samenleving verliezen ?
- § Is er een mafiasector die een positie heeft/krijgt in de legale economie ?

Gevolgen (vooral op gemeentelijke schaal)

- ₪ Criminele investeringen: niet alleen economisch rationeel maar ook oogmerk om ontdekking te voorkomen
- ₪ Investeringen dus daar waar kans op ontdekking relatief klein is
- ₪ Grotere kans op ontdekking op financiële markten, kleinere kans in de vastgoedsector en private equity (=herkomst EV niet uit publieke financiële markten)
- ₪ Vastgoed kan ook worden overgedragen met aandelentransactie

Opinie

Gemeente Utrecht

Witwassen:

- stimuleert op de korte termijn de economie;
- heeft gevaarlijke gevolgen op de langere termijn: het ondermijnt de lokale economie, de sociale structuur maar ook het gezag van bestuursorganen

Problemen

Gemeente Utrecht

- „Reguliere bedrijven in handen van criminele organisaties
- „Toename van witwasgerelateerde criminaliteit
- „Legale facilitators worden gecompromitteerd (notariaat, advocatuur, financiële en zakelijke dienstverlening, maar ook de gemeentelijke organisatie

Gemeente Utrecht

Uitgangspunten

- § Breed bewustzijn bij alle betrokkenen;
- § Een overheid, één gezamenlijke aanpak;
- § Informatie delen en veredelen;
- § Barrières opwerpen en effectief interveniëren;
- § Beschermen van slachtoffers.

Gemeente Utrecht

Doel bestuurlijke aanpak

- § Voorkòmen dat een vergunning, subsidie of aanbesteding faciliterend werkt bij het plegen van strafbare feiten
- § Voorkòmen dat misdadigeld een legale bestemming krijgt in de bovenwereld
- § Voorkòmen dat een bestuursorgaan zaken doet met bedrijven en personen met een criminele achtergrond

Bestuurlijke aanpak van criminaliteit, naast de strafrechtelijke aanpak door politie en justitie

Relatie met ander gemeentelijk beleid

Gewenste resultaten zijn onder andere:

- § Integriteitsbeleid: relationele integriteit (vermenging onder- en bovenwereld, schone handen houden)
- § Verminderen oneerlijke concurrentie en verbeteren vestigingsfactoren / ondernemingsklimaat / beschermen goed ondernemerschap

Gemeente Utrecht

Doel bestuurlijke aanpak (reprise)

- § Voorkòmen dat een vergunning, subsidie of aanbesteding faciliterend werkt bij het plegen van strafbare feiten
- § Voorkòmen dat misdadigeld een legale bestemming krijgt in de bovenwereld (gevolgen!)
- § Voorkòmen dat een bestuursorgaan zaken doet met bedrijven en personen met een criminele achtergrond

Bestuurlijke aanpak van criminaliteit, naast de strafrechtelijke aanpak door politie en justitie

Instrumenten

Welke raakvlakken heeft de gemeente zoal?

§ Reguleren bestemming vastgoed

n Transacties gemeente m.b.t. vastgoed

n Opdrachten en subsidies

n Regulering dmv vergunningstelsels

Gemeente Utrecht

Wet BIBOB – Wanneer wel / niet?

Wel:

vergunningen:

- § horecabedrijven (incl. coffeeshops),
- § speelautomatenhallen,
- § seksinrichtingen,
- § Bouwvergunningen,
- § Milieuvergunningen.

En:

- § Aanbestedingen op het gebied van bouwen, milieu en ICT
- § Subsidies

Uitbreiding werkingssfeer Wet BIBOB

- § Transacties met onroerende zaken waarbij de gemeente als partij betrokken is;
- § Hiertoe wordt ook gerekend participatie in rechtspersonen in vastgoed

Gemeente Utrecht

BIBOB: anti-witwasmiddel ?

§ Wet BIBOB kent niet het begrip witwassen maar spreekt over *“onrechtmatig verkregen voordeel”*, (artikel 3, eerste lid onder a.)

§ Vraag: Is er een betekenisverschil met het begrip witwassen ?

§ De werkingssfeer van de Wet BIBOB is gebaseerd op onderzoek naar het zich voor kunnen doen van criminaliteit; criterium daarbij is onder andere geweest het bestaan van contante kasstromen

Witwassen of toch niet?

Gemeente Utrecht

Herkenbaarheid Witwassen (voor bestuursorganen)

- § Hoe te distilleren uit voorliggende feiten en omstandigheden
- § Toetsing aan witwasartikelen = strafrechtelijke invalshoek

Inzet BIBOB op prioriteiten

Gemeente Utrecht

- § *Relatie horeca en vastgoed*
- § *Horeca en Opiumwet*
- § *Illegale / gedwongen prostitutie / mensenhandel*

Effectief ?

Gemeente Utrecht

Uit ervaring:

een strafrechtelijk financieel onderzoek genereert veel informatie die zeer relevant (en doorslaggevend) kan zijn voor een succesvolle aanpak van een criminele organisatie door de gemeente